

Hermelinfeber

radio

Stig Ahlgren

Det går en Hermelinfeber genom landet. Orden var Gunnar Jarrings i det andra programmet om "Shaiken i Lund" på söndagskvällen. Självt skrev Jarring för ett halvsekel sedan en artikel om den originelle baronen och översättaren av persiska klassiker till Svensk Uppslagsbok. Få visste då vem Erik Hermelin var, även om ryktet visste berätta att han sedan 1909 sat på St. Lars sinnessjukhus i samma stad. Det var ingen lång artikel Jarring skrev, låt oss kalla den en persisk miniatyr. Men Hermelinfebern skulle dröja ända till våra dagar. Nu är Erik Hermelin ett hett namn.

Den islamska mystik, den s. k. sufismen, som Hermelin vikt sitt liv åt, när han äntligen fått forskarlugn på hospitalet, lär att Gud bor i tomheten och att den vise bör utplåna sin personlighet. Sufism kan härledas av ett persiskt ord för yllemantel, man bar sådana, men också från ordet för tom. Att Allah är en mindre orolig gud än den krist-

ne, som flackar mellan olika fromhetsriktningar och sekter, står klart. Därav suget mot utplåning och en fatalistisk livshållning. En viss immoralism hos de sufiska diktarna gjorde som ett led i självuppfostran odlade sina kriminella anlag. Efter otaliga snedsprång och märkliga irrfärder fann Hermelin en tröst i sådant tankegods. Hans levnadstecknare Per-Erik Lindahl påpekar frändskapen med en annan medlem av det sufiska brödrskapet, Fröding i dikten En fattig munk från Skara. Och denna passus ur en av Hermelins översättningar återkommer ordagrant hos Hjalmar Gullberg: "den listiga fågeln spelar död så länge den befinner sig i nätet".

Hermelin talade minst tolv språk flytande, bl. a. behärskade han hebreiska till fulländning. Då hade han redan grekiskan och latinet men också ett så svårt språk som danskan långt

bakom sig. Gunnar Jarring minns inte exakt hur de träffades men troligen var det på Håkanssonskondis, Lunds intellektuella brännpunkt. Vänskap kom till stånd och Jarring som studerat persiska i Köpenhamn för en berömd iranist bytte och fick Hermelin till lärare, vilket mest bestod i ändlösa monologer utan frågor och svar. Han var en reslig man med bullrande röst och gjorde gärna oanmälda visiter hos paret Jarring. På St. Lars kolkade han kopiösa mängder te fast han övergick till andra drycker under sina alkoholiska eskapader. När Jarring blev sändebud i Iran långt efter Hermelins död och tog diplomatiska kontakter, då flög dörarna upp på vid gavel när han berättade att ett litet åttamiljonersfolk i höga Norden hade översättningar av den persiska litteraturens klenoder. Då gick det förmodligen en Jarringfeber genom Teheran.